

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – В А Р Н А
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТУРИЗМА“

Приета от ФС (протокол № 12/ 29.04.2024 г.)

Приета от КС (протокол № 8/ 16.04.2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Добрин Добрев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА ”

ЗА СПЕЦ: „Международен туризъм“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 8

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	75	-

Изготвили програмата:

1. ....
(Проф. д-р Стоян Маринов)

2. ....
(Гл. ас. д-р Красимира Янчева)

Ръководител катедра: .....
„Икономика и организация на туризма“ (Доц. д-р Георгина Луканова)

I. АНОТАЦИЯ

„Управление на туризма“ е профилираща за студентите от специалност “Туризъм”. В процеса на обучението се усвояват ключови професионални компетенции по управление на туризма на различни равнища и в различни туристически сектори.

Основните направления на дисциплината са: понятие за управление на туризма, управление на туризма на международно равнище, управление на туризма на национално равнище, управление на туризма на общинско равнище, същност и управление на туристическото предприятие.

Специфични знания и умения по отношение на посочените направления се осигуряват чрез:

Ключовите теми в дисциплината са свързани с концепции за системата на туризма, същност на управлението на туризма, равнища, субекти, обекти, механизми и инструменти на управление на туризма.

Дисциплината има за цел формирането на умения за вземане на решения в конкретни практически ситуации в областта на управлението на туризма на международно, национално, общинско и фирмено равнище.

Конкретните цели на дисциплината са свързани с придобиването на познания за: субектите, обектите, механизмите, инструментите и процеса на управление в туризма.;

След приключване на обучението по тази дисциплина студентите трябва да могат:

- да познават субектите, обектите, механизмите, инструментите и процеса на управление в туризма;
- да вземат решения в конкретни практически ситуации в областта на управлението на международно, национално, общинско и фирмено равнище.
- да използват различни инструменти с цел повишаване на конкурентоспособността на туристическите предприятия;

Обучението формира професионална нагласа за непрекъснатото изучаване на развитието на организационно-управленските структури и на управленското поведение на основните институционални туристически субекти

Ключовите компетентности, които студентите ще прилагат след завършване на курса на обучение по “Управление на туризма” са: цифрова компетентност; гражданска компетентност; предприемаческа компетентност.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
	ТЕМА ПЪРВА. ПОНЯТИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА	3	2	
1.1.	Концепции за системата на туризма			
1.2.	Същност на управлението на туризма			
1.3.	Равнища, субекти, обекти, механизми и инструменти на управление на туризма			
	ТЕМА ВТОРА. УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА НА МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ	3	2	
2.1.	Субекти и обекти на управлението на туризма на международно равнище			
2.2.	Механизми и инструменти за управление на туризма на международно равнище			
2.3.	Добри практики в управлението на туризма на международно равнище			

ТЕМА ТРЕТА. УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ		3	2	
3.1.	Субекти и обекти на управлението на туризма на национално равнище			
3.2.	Роля на държавата в управлението на туризма на национално равнище			
3.3.	Роля на неправителствените организации (НПО) в управлението на туризма на национално равнище			
ТЕМА ЧЕТВЪРТА. УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА НА МЕСТНО РАВНИЩЕ		3	2	
4.1.	Субекти и обекти на управлението на туризма на местно равнище			
4.2.	Роля на държавните институции в управлението на туризма на местно равнище			
4.3.	Роля на общината в управлението на туризма на местно равнище			
4.5.	Роля на неправителствените организации (НПО) в управлението на туризма на местно равнище			
4.6.	Добри практики в управлението на туризма на местно равнище			
ТЕМА ПЕТА. СЪЩНОСТ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
5.1	Определение на туристическото предприятие. Видове предприятия в туризма.			
5.2.	Управленски дейности в туристическото предприятие			
5.3.	Функционални области на управлението на туристическото предприятие			
ТЕМА ШЕСТА. АНАЛИЗ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
6.1.	Анализ на вътрешната среда на туристическото предприятие			
6.2.	Анализ на външната среда на туристическото предприятие			
6.3.	SWOT анализ на туристическото предприятие			
ТЕМА СЕДМА. ПЛАНИРАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
7.1.	Визия, мисия и стратегически цели на туристическото предприятие			
7.2.	Конкурентни стратегии на туристическото предприятие			
7.3.	Стратегии за развитие на туристическото предприятие			
7.4.	Оценка и избор на стратегии на туристическото предприятие			
7.5.	Реализация на стратегията на туристическото предприятие			
ТЕМА ОСМА. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
8.1.	Дизайн на организационно-управленска структура на туристическото предприятие			
8.2.	Организационни структури на предприятие за туроператорска дейност			

8.3.	Организационни структури на предприятие за хотелиерска и ресторантьорска дейност			
8.4.	Организационни структури на туристически комплекси			
ТЕМА ДЕВЕТА. КОНТРОЛ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
9.1.	Видове контрол в туристическото предприятие			
9.2.	Превантивен контрол в туристическото предприятие			
9.3.	Текущ контрол в туристическото предприятие			
9.4.	Последващ контрол в туристическото предприятие			
ТЕМА ДЕСЕТА. ИНОВАЦИИ В ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
10.1.	Технологично развитие на туристическото предприятие			
10.2.	Иновации в туристическото предприятие			
10.3.	Интелектуална собственост на предприятието			
10.4.	Качество на проукта на туристическото предприятие			
10.5.	Екологизация на дейността на туристическото предприятие			
ТЕМА ЕДИНАДЕСЕТА. УПРАВЛЕНИЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
11.1.	Теоретични аспекти на ефективността на предприятието			
11.2.	Показатели и фактори на икономическата ефективност			
11.2.	Повишаване на ефективността на туристическото предприятие			
ТЕМА ДВАНАДЕСЕТА. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
12.1.	Видове рискове в туристическото предприятие			
12.2.	Управление на риска в туристическото предприятие			
12.3.	Инструменти за управление на риска в туристическото предприятие			
ТЕМА ТРИНАДЕСЕТА. КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ		3	2	
13.1.	Същност и оценка на конкурентоспособността на туристическото предприятие			
13.2.	Фактори за повишаване на конкурентоспособността			
13.2.	Стратегии за повишаване на конкурентоспособността на туристическото предприятие			
ТЕМА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА. УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО		3	2	
14.1.	Устойчиво развитие на туристическото предприятие			
14.2.	Корпоративна социална отговорност			
14.2.	Заинтересовани субекти			
ТЕМА ПЕТНАДЕСЕТА. БИЗНЕС ПЛАН ЗА ТУРИСТИЧЕСКА ДЕЙНОСТ		3	2	
15.1.	Структура и съдържание на бизнес-план за туристическа дейност			
15.2.	Бизнес-плана за хотелиерска дейност			
15.3.	Бизнес-плана за ресторантьорска дейност			
15.4.	Бизнес-плана за туропетаторска и турагентска дейност			
Общо:		45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Казуси	5	20
1.2.	Презентации	2	10
1.3.	Тест	2	20
Общо за семестриалното оценяване:		9	50
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	25
Общо за сесийното оценяване:		1	25
Общо за всички форми на контрол:		10	75

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Маринов, С., К. Янчева., Т. Дянков. Управление на туризма. Варна. Наука и икономика, 2022

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Европейска комисия. СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА. ЕВРОПА 2020. Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:BG:PDF,> 20.07.2023)
2. Маринов, С. Мениджмънт на **туристическа** дестинация. Варна, 2015
3. Маринов, М. и др. Стратегия за природосъобразен туризъм в Природен парк „Странджа“ 2014-2020 г. Варна: Изд. "Наука и икономика" на ИУ-Варна, 2015.
4. Маринов, С. и др. Конкурентоспособност на община Варна като туристическа дестинация. Варна: Изд. "Наука и икономика" на ИУ-Варна, 2014.
5. Милева, С. Иновационни стратегии и иновации в туризма ([https://www.researchgate.net/publication/304303277_INOVACIONNI_STRATEGII_I_INOVACII_V_TURIZMA,](https://www.researchgate.net/publication/304303277_INOVACIONNI_STRATEGII_I_INOVACII_V_TURIZMA) 21.05.2023)
6. Нешков, М., В. Казанджиева. Икономика и управление на туристическото предприятие. Варна: УИ „Наука и икономика“, 2009.
7. Caroll, A. Carroll's pyramid of CSR: taking another look //International Journal of Corporate Social Responsibility volume 1, Article number: 3 (2016), pp. 317 - 332
8. Gebreegziabher, A. and S. Kumar. Assessing progress of tourism sustainability: Developing and validating sustainability indicators // Tourism management, vol. 71, 2019, pp. 67 – 83
9. European Commission. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs. Entrepreneurship and Small and medium-sized enterprises (SMEs) ([https://ec.europa.eu/growth/smes_en,](https://ec.europa.eu/growth/smes_en) 20.06.2023)
10. Leslie, David. Tourism Enterprise: Developments, Management and Sustainability. CABI, 2015.

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

11. MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM.
(<http://www.kulturturizm.gov.tr/EN,113297/minister.html>, 17.01.2016 г.)
12. Ministry of Tourism. Republic of Croatia. (<http://www.mint.hr/default.aspx?id=8364>, 05.08.2023 г.)
13. Monitoring Sentiment for Domestic and Intra – European Travel. Wave one (2020), European Travel Commission, 2020
14. The European Commission. Virtual Tourism Observatory (VTO) (<https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/vto/>, 08.04.2024)
15. The Blackwell Encyclopedic Dictionary of Business Ethics. Edit by P. Werhane and R. Freeman. Edward Freeman, Blackwell, 1997
16. The Global Sustainable Tourism Council (GSTC) (<https://www.gstcouncil.org/en/>, 08.04.2024)
17. UN TOURISM . The UNWTO International Network of Sustainable Tourism Observatories (INSTO) (<http://insto.unwto.org/>, 08.04.2024).
18. World Travel and Tourism Council. (www.wttc.org, 08.04.2024)